

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN
HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
ÜYELERİNDEN KURULU
KARMA KOMİSYON
TUTANAK DERGİSİ**

**3'üncü Toplantı
8 Şubat 2018 Perşembe**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı Faaliyet Raporu'nun görüşmelerine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç'un, Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı Faaliyet Raporu'na ilişkin sunumu

IV.- KARMA KOMİSYONLAR

A)KONU

1.- Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı Faaliyet Raporu'na ilişkin görüşmeler

V.- ALT KOMİSYON

A)ALT KOMİSYONA SEVKLER

*1- Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı Faaliyet Raporu'nu inceleyerek
Karma Komisyona görüş ve öneri sunmak üzere alt komisyon kurulması*

**DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
ÜYELERİNDEN KURULU
KARMA KOMİSYON**

**3'üncü Toplantı
8 Şubat 2018 Perşembe**

GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon saat 15.08'de açıldı.

Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır, Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı Faaliyet Raporu'nun görüşmelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç tarafından, Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı Faaliyet Raporu'na ilişkin bir sunum yapıldı.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı Faaliyet Raporu'nun görüşmelerine başlandı.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı Faaliyet Raporu'nu inceleyerek Karma Komisyona görüş ve öneri sunmak üzere bir alt komisyon kurulması kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 16.12'de toplantıya son verildi.

8 Şubat 2018 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.08

BAŞKAN : Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail BİLEN (Manisa)

SÖZCÜ: Canan CANDEMİR ÇELİK (Gaziantep)

KÂTİP: Ramazan CAN (Kırıkkale)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri; Kamu Denetçiliği Kurumumuzun Değerli Başkanı ve üyeleri, değerli basın mensupları; hepinizi sayıyla selamlıyorum.

Karma Komisyonumuzun 26'ncı dönem Üçüncü Yasama Yılı 3'üncü toplantısını açıyorum. Yeterli sayımız vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı Faaliyet Raporu'nun görüşmelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Değerli üyeler, bugünkü gündemimizde Kamu Denetçiliği Kurumunun 2017 Raporu'nun incelenmesi vardır.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı yıllık Raporu'nu bize süresinde ve eksiksiz olarak sundu. Bunları her birinizin odalarına gönderdik. Yasanın bize verdiği yetkiye dayanarak Kamu Denetçiliği Kurumu raporunun incelenmesi üzerine bu toplantıyı düzenleyip sonra bir alt komisyon kuracağız. Alt komisyon yine yasanın verdiği süreye göre raporunu bize sunacak ve son tarihimizi de söylemek istiyorum, 31 Mart 2018'de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmak üzere raporumuzu hazırlamış olacağız. Bu anlamda bugünkü toplantımızda Kamu Denetçiliği Kurumunun 2017 Raporu'nun sunumunu Sayın Başkandan dinleyeceğiz. Sorularınız varsa, yorumlarınız varsa onları dinleyeceğiz ve alt komisyon kurulması üzerine karar alıp alt komisyonumuzu oluşturduktan sonra toplantımızı nihayete erdireceğiz.

Ben izninizle Sayın Başkana söz vermeden önce Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı Raporu'nu süresinde bize takdim ettikleri için çok teşekkür ediyorum. Raporu incelediğinizde çok detaylı ve güzel çalışmalar yapıldığını görüyorsunuz. Özellikle müracaat sayısının yüzde 210 oranında artmış olmasının çok önemli ve değerli olduğunu düşünüyorum. 2016 yılında 5.519 başvuru varken 2017 yılında 17.131 başvuru var. Biraz evvel söylediğim gibi yüzde 210 artış var. Ayrıca, Kamu Denetçiliği Kurumunun tanınırlığını ve bilinirliğini anlatmak üzere bölgesel toplantılarınızı çok önemli buluyorum, çok doğru buluyorum. Bu toplantılardan sonra üniversitelerde yerel yöneticilerle, valiliklerle yaptığınız toplantının çok olumlu artıları olduğu ve müracaatların arttığını görüyoruz. Tek tek kararlarınıza baktığımız zaman insana dokunan doğru kararlar olduğunu görüyoruz. Bunlar için de çok teşekkür ediyorum.

Sunumunuzu dinlemeden önce bir konuda da tekrar teşekkürümü kendi adıma sunmak istiyorum, sonra diğer arkadaşlarıma söz vereceğim. Tavsiye kararları sizin çok önemli. Bu kararların takibi için strateji geliştirme biriminin bünyesinde araştırma, takip ve değerlendirme bürosu kurduğunuzu bu raporda anlıyoruz. Bu da çok güzel. İnşallah daha iyi neticeler alacağız.

Bugünkü raporun, değerli üyeler, şöyle bir özelliği var, daha evvel de Sayın Şeref Malkoç ve ekibi KDK raporu bize sundu, Mecliste takip ettik ama o zaman o raporda yapılanlar kendi heyetleri tarafından değil daha evvelki değerli başkan ve üyeleri tarafından hazırlanmıştı. Bu rapor tamamen Sayın Şeref

**Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu
Karma Komisyon**

8 . 2 . 2018

T: 3

O: 1

Malkoç ve ekibinin faaliyetlerini içeren yani eleştirilerimiz, takdirlerimiz ve teşekkürlerimiz tamamen bu heyete ait olacak.

Ben tekrar emeğiniz için teşekkür ediyorum. Sununuza geçmeden önce değerli üyelerimizin varsa talepleri, önerileri onları dinleyelim. Sonra gündem gereği Sayın Başkanımıza bu rapor hakkında bize kısa bir bilgilendirme yapmasını rica edeceğiz.

İsterseniz önce raporu dinleyelim, sorularımızı sonra sunalım. Öncesinde ayrılacak olan vekilimiz varsa söz almak isteyen varsa söz verelim.

Peki, Sayın Başkanım, size bizim düşüncemiz kırk beş dakika daha az olabilir daha çok olabilir, takdir sizin. Sizin raporla ilgili sunumunuzu bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum efendim.

III.- SUNUMLAR

1.- Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç'un, Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı Faaliyet Raporu'na ilişkin sunumu

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; Kamu Denetçiliği Kurumunda denetçi arkadaşlarım ve çalışma arkadaşlarım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, raporla ilgili söylediğiniz güzel sözlerden dolayı çok teşekkür ediyorum, memnuniyetlerimi ifade etmek istiyorum. Ayrıca, sizin raporla ilgili söylediğiniz güzel sözler 2018 ve devamındaki yıllarda çalışma şevkimizi artıracaktır.

Sayın Başkanımızın da ifade buyurdıkları gibi Kamu Denetçiliği Kurumu 2010 yılında Anayasa'da yapılan değişiklikle 74'üncü maddesinde ihdas edilmiştir. Özellikle Türkiye'nin son yıllarda hak ve özgürlükler alanında, hak arama alanında çok ciddi değişiklikleri oldu. Örneğin 2010 yılındaki değişiklikle Kamu Denetçiliği Kurumu getirilirken bunun yanında birçok konularda olduğu gibi Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı da getirilmiştir. Bunlar Türkiye'nin çok önemli kazanımları.

Tabii, 6328 sayılı Kanun'la 2012 yılında kurulan kurumumuz 2013 yılında şikâyetleri almaya başlamıştır. Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin hizmet kalitesinin yükseltilmesine, iyi yönetim ilkelerinin yerleşmesine, insan haklarının gelişmesine, hukukun üstünlüğünün sağlanmasına, hak arama kültürünün yaygınlaşmasına; şeffaf, hesap verebilir, insan odaklı bir idarenin oluşmasına katkı sağlamaya çalışan bir kurumdur.

Yine malumlarımız olduğu üzere arkadaşlarımla birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi Karma Komisyonu ve Genel Kurulda 2016 yılında seçilerek 2017 yılının Aralık ayında göreve başladık. Arkadaşlarımızdan Mustafa Özyar 2017 yılının on birinci ayında Başbakanlık Müsteşar Yardımcılığına atandı. Ardından yine sizler süreci işletmeye başladınız ve müracaat eden arkadaşlarımızdan Sadettin Kalkan'ı Karma Komisyon Kamu Denetçiliğine seçmiş oldu ve 18 Ocaktan itibaren de Mustafa Bey'in yerine Sadettin Kalkan arkadaşımızla çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Değerli Başkanım, bizler görevi aldıktan sonra kurumun genel işleyişini, kararlar ilgili süreçleri yeniden değerlendirdik ve bu konuda bazı değişiklikler yaptık. Özellikle kararların hızlı alınması ve kurumun tanıtılması için bazı değişiklikler yaptık. Mesela teşkilat yönergesini değiştirerek basın danışmanlığını ihdas ettik, basınla ilişkilerimizi sıklaştırdık. Bunun yanında sivil toplum örgütleri ve kamuoyundaki paydaşlarımızla ilişkilerimizi daha sağlam ve sıkı tutmak için kurumsal iletişim birimini kurduk.

Yine ayrıca daha önce kuruma gelen şikâyetlerde ön inceleme bürosu Başdenetçilik katındaydı. Bunlar incelemeyi yapıp ondan sonra dosyaların bir kısmını denetçi arkadaşlarımıza gönderirdi. Biz imza yönergesinde değişiklik yaparak ve ayrıca başvurudan sonra ön incelemeyi denetçi arkadaşlarımızın uhdesine bırakarak ilk incelemeyi iki günde tamamladık. Yani dosya akışı hızlanmış oldu. Bununla beraber ret kararı, kısmi ret, kısmi tavsiye veya tavsiye kararlarının dışındaki bütün kararları denetçi arkadaşlarımızın imzasına bıraktık. Burada hem kararların hızlı çıkmasında hem de işleyişte büyük kolaylıklar gördük. Özellikle Kurumsal İletişim Başkanlığımızla beraber kurumumuzun tanınırlığı güçlü bir şekilde arttı.

Yine ifade etmek istiyorum ki, Sayın Başkanımız da ifade buyurdular, dağıtım, bilgilendirme ve araştırma takip bürolarını ihdas ettik. Bunun önemi şu: Kuruma yapılan şikâyetlerin hemen işleme girmesi, denetçi arkadaşlarımıza iletilmesi için dağıtım birimini güçlendirdik. Dağıtım birimi aynı zamanda bilgilendirme yapıyor. Örneğin vatandaşın müracaatı var ama hangi aşamada, bunu bilmiyor veya kurumla ilgili, sürelerle ilgili, diğer konularla ilgili sorular soruyor, kurumda bir muhatap oluştu. Dolayısıyla, bu arkadaşlarımızın gayretli çalışması ve 20 bine yakın telefon görüşmesiyle vatandaşlar bilgilendirildi. “Kamu Denetçiliği Kurumu nedir?”, “Şikâyetler nasıl alınır?”, “Başvuruda nelere dikkat etmek gerekir?” veya başvuru yapmış, dosyası hangi aşamada; bu konuda ciddi bir çözüm ortaya konuldu.

Özellikle üzerinde durmak istediğim bir husus da dostane çözüm kararı. Geçen yılki raporu arz ederken ifade etmiştik. Kuruma yapılan müracaatlarda eğer müracaat esnasında denetçi arkadaşımız veya uzman arkadaşımız kamuyla, idareyle temasa geçtiğinde idare bu ilişkilerin izahından sonra “Evet, vatandaş haklı, benim yapmış olduğum işlem hakkaniyete uygun değildir.” deyip vatandaşa hakkını vermek için karar aldığında karar verilmesine yer olmadığına dair karar veriliyordu. Biz bunun yerine “dostane çözüm kararı” diye yeni bir karar ihdas ettik. Bu karar bildiğimiz gibi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin uygulamalarından da görülen bir karardı. Bunun ne faydası oldu Sayın Başkanım? Kuruma yapılan müracaatlarda denetçi arkadaşlarımız ve uzman arkadaşlarımız şikâyeti aldığında hem vatandaşla temasa geçiyorlar hem idareyle. İdareyle temasa geçtiğinde idareyi dostane çözüme zorluyorlar. İleride rakamları arz ettiğimde görüleceği gibi dostane çözüm kararının hem kurumumuza hem vatandaşlarımıza hem de ülkemize çok büyük katkısı oldu.

Ayrıca e-başvuru sistemini yeniledik çünkü biraz zordu, vatandaşımızın sisteme girmesi, müracaatı yapması. Bunu, indirebileceğimiz en basit şekilde indirdik. Ayrıca, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüyle mutabakat yaparak bize yapılan müracaatlarda ihtiyaç duyulduğu anda tapu kayıtlarıyla ilgili bilgiye yazışma olmadan hemen ulaştık. Bunun yanı sıra, vatandaş hem Kamu Denetçiliğine müracaat ediyor hem BİMER’e, CİMER’e hem de ardından mahkemeye gidiyordu. Dolayısıyla, eğer vatandaş bize müracaat etmişse dava açıldı mı açılmadı mı diye bunu Bakanlığa, HSK’ya veya vatandaşa sormaya ihtiyaç duymadan Adalet Bakanlığıyla yaptığımız protokol gereği UYAP’la bağlantı kurduk ve bizim arkadaşımız hemen, dava açılmış mı açılmamış mı, UYAP’tan girip bakıyor. Hem yazışmaları ortadan kaldırdık hem de güncel çalışmalarını kolaylaştırdık.

Tabii, teşkilat şemasında da görüleceği gibi, yaptığımız değişikliklerle başdenetçi danışmanlığı ihdas ettik, basın müşavirliği ihdas ettik, İlk İnceleme, Dağıtım ve Bilgilendirme Bürosunu ihdas ettik. Ayrıca, Genel Sekreterliğe bağlı birimlerden -biraz önce de arz ettiğim gibi- verilen tavsiye kararlarının takibi için strateji birimine bağlı olarak Araştırma, Takip ve Değerlendirme Bürosunu kurduk. Yine, şemada görüleceği gibi, sağ tarafta Kurumsal İletişim Birimini ihdas etmiştik.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yapılan bu değişiklikler sonucunda faaliyetlerdeki rakamsal yansıma şu şekilde: 2016 yılında basında Kamu Denetçiliği Kurumunun 1.041 haberi yer

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon

8 . 2 . 2018

T: 3

O: 1

almıştı. 2017 yılında bu rakam 28.845'e çıktı. Yine Kurum tanıtım açısından 50 civarında hem ulusal hem de uluslararası düzeyde organizasyonlar yaptı. Bütün bunların şikâyet dilekçelerine yansımaları şöyle oldu: 2016 yılında 5.519 başvuru alınmışken –biraz önce sizin de ifade buyurduğunuz gibi- 2017 yılındaki başvuru sayısı 17.131'e ulaştı. Yine, 2016 yılında 4.819 dosya sonuçlandırılmışken, bize yapılan müracaatlardan 2017 yılında 14.786 dosya sonuçlandırıldı yani karar süreçlerini yeniden düzenleyerek karar almayı da hızlandırmış olduk. 32 ulusal ve yerel televizyonda programlar yaptık, 35 gazete ve benzeri dergilere röportajlar verdik. Basın mensuplarıyla Ankara ve İstanbul'da çok defalar toplantılar yaptık. İstanbul'da özellikle 1'incisi yaptık, ondan sonrakileri Ankara'da yaptık.

Değerli Başkanım, kıymetli milletvekillerim; Ankara'da bulunan bütün ulusal gazete, televizyon ve radyoların genel yayın yönetmenleriyle 4 defa toplantı yaptık, onlara ombudsmanlığın, Kamu Denetçiliği Kurumunun önemini anlattık, şu faydası oldu: Ulusal televizyonların, gazetelerin yöneticileri bile –üzülerek söylüyorum- kurumun adını duymuşlar ama ne iş yaptığımızı bilmiyorlardı. Bunun çok faydasını gördük, özellikle basındaki haberlerimizin çoğalması noktasında.

Uluslararası organizasyonlar açısından 2 tane uluslararası organizasyon yaptık. 2-3 Mart tarihleri arasında Ankara'da 35 ülkeden 50 ombudsman veya insan hakları savunucusunun katılımıyla, özellikle ülkemizde bulunan 3,5 milyon civarındaki Suriyeli mültecilerin durumu ve onlara Türkiye'nin yaptığı hizmetleri anlattık. Bu çok etkili oldu. Etkisini ifade etmek için izin verirseniz şu anekdotu anlatmak istiyorum: Toplantının birinci oturumunda Türkiye'nin Suriyelilere insani açıdan yaptığı hizmetleri, verdiği desteği anlattık. Yemek arası bölümünde Peru Ombudsmanı yanımıza gelerek anlatılanlardan çok etkilendiğini söyledi, ardından da şu espriyi yaptı: "Acaba ben de Türkiye'ye Suriyeli mülteciler gibi müracaat etsem aynı haklardan faydalanabilir miyim?" diye çok hoşumuza giden, daha sonra da kullandığımız bir espri yaptı.

Yine, 16 Nisan halk oylamasından sonra Cumhurbaşkanlığı sistemine 2019'da geçileceği için, biz de bir denetim kurumu olarak Cumhurbaşkanlığı sisteminde denetimin nasıl olması gerektiği veya nasıl yapılacağına ilişkin bir çalıştay düzenledik. Kadın hakları konusunda, yine, 19 Haziranda Türkiye'de bulunan ve kadın hakları alanında emeği geçen, söz söylemiş olan, çabası olan bütün kadın derneklerimizle, bu konuda uğraşan dernek ve vakıflarla bir çalıştay yaptık, bunu da kitaplaştırdık. "Ombudsman Halkla Buluşuyor" faaliyetleri kapsamında Antalya, Bursa, Erzurum, Şanlıurfa, Trabzon, Konya, Van, Eskişehir, Bypazarı'nda, 2018 programında da dün ve önceki gün Kayseri'de benzer programlar yaptık. Yaptığımız şey şu efendim: İki günlük program yapıyoruz. Birinci gün vali, belediye başkanı, sanayi odası, ticaret odası, başsavcı, Adalet Komisyonu Başkanı, baro başkanı, bunları dolaşıyoruz. Ayrıca akşamüstü o ilde bulunan önemli sivil topluluklarının tümüyle -ilin büyüklüğüne göre bazen 40 sivil toplum kuruluşu oluyor, bazen 70 sivil toplum kuruluşu- ucu açık olarak iki saat, üç saat, dört saat birlikte program yapıyoruz. İkinci gün, sabah oturumunda o ilin bütün basın mensuplarıyla kahvaltı yapıp kurumumuzu tanıtıyoruz, onların kurumumuz hakkında görüşlerini alıyoruz ve üniversite rektörlerini ziyaret ediyoruz, bir taneyse birini, birkaç taneyse... Ardından da -genellikle ikinci gün saat 14.00'te oluyor- valinin ve o ildeki bütün il müdürlerinin, belediye başkanının ve o ildeki belediyeye bağlı bütün daire amirlerinin katıldığı toplantıda valilikten aldığımız listedeki o il merkezinde bulunan muhtarlar ve yine o il merkezinde bulunan sivil toplum örgütlerini topluyoruz. Mesela Kayseri örneğini vereyim, 900 muhtar ve sivil toplum örgütüne yirmi gün önceden davetiye gönderdik, son iki gün kala telefon açtık, teyit aldık. Salonunda ortalama 400-500 kişi oluyor ve bunlardan söz almak isteyenlere söz veriyoruz. Vali Bey orada, belediye başkanı orada, idareciler orada. Muhtar çıkıyor derdini anlatıyor, sivil toplum örgütü çıkıyor derdini anlatıyor ve anında onlar da not alıp çözmeye çalışıyorlar. Ama hani valinin yanında, belediye başkanının yanında şikâyetini dile getiremeyen olursa hemen arka tarafta, salonun arka kısmında da bizim görevli arkadaşlarımız

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon

8 . 2 . 2018

T: 3

O: 1

şikâyetleri yazılı olarak alıyor. Başkanım, sizin de ifade buyurduğunuz gibi, bunun çok fazla faydasını gördük. Hem kurum tanınmış oldu hem de vatandaşlarımız rahat ediyor.

15 Temmuz Şehitleri Anma Programı düzenledik. Mecliste o gün görev yapan gazetecilere, medya mensuplarına ödülleri verdik ve bu arada da FETÖ davalarıyla ilgili duruşmalara gidip acaba yargılamalar nasıl gidiyor, sanıklara savunma hakkı veya usul konusunda çalışmalar nasıl gidiyor diye kendi aramızda değerlendirmelerde bulunduk.

Efendim, yaptığımız diğer bir faaliyet de üniversitelerle ilgili. 15 üniversitede konferanslar verdik ombudsmanlık, kamu denetçiliğiyle ilgili. 2018 yılında denetçi arkadaşlarımızla beraber bunun sayısını 20'ye çıkarmayı düşünüyoruz. Üniversitelerle ilgili diğer bir çalışma da şu: Türkiye'de 184 üniversite var. 184 üniversite rektörüne mektup yazdık, hukuk, adalet, insan hakları ve hakkaniyet konusunda üniversitelerde çalışmalar yapmak için ombudsmanlık toplulukları veya ombudsmanlık kulüpleri oluşturmayı arzu ettiğimizi söyledik. Bu mektubu yazalı iki ay zarfında 20 tane kulüp kuruldu üniversitelerde, bunu, Allah nasip ederse bu yıl en az 100'e tamamlamayı düşünüyoruz. Ardından da şunu yapacağız: Denetçi arkadaşlarımız üniversitelere gidecek, oralarda konferanslar verecek, o üniversitelerde bulunan ombudsmanlık topluluğundaki öğrenciler Ankara'ya davet edilecek, ombudsmanlık çalışmaları onlara anlatılacak. Üniversitede hakkaniyeti yaygınlaştırmaya çalışacağız, aynı zamanda onlar bizim o ilde fahri ombudsmanlarımız olacak.

Efendim, üniversitelerle ilgili diğer bir çalışmamız da şu oldu: Ankara'da 12 tane hukuk fakültesi var. Bu 12 hukuk fakültesi dekanıyla bir yemekte buluştuk, ardından İstanbul'da bulunan 26 tane hukuk fakültesi dekanıyla İstanbul'da buluştuk, onlara şunu söyledik: Bakın, bize bu yıl 17 bin başvuru geldi. Siz araştırmalarınızda gelin, kurumun bu kaynaklarından faydalanın ama bize de şu katkıyı verin: Kurumumuzla ilgili, bize yapılan şikâyetlerle ilgili tezler verin; yüksek lisans tezleri, doktora tezleri... Veya bizim sıkışık olduğumuz bazı alanlar var, mesela kamu hizmeti gören kuruluşlar var ve elektrik idaresi elektrik hizmetlerini özelleştirmiş; biz özelleşen elektrik idaresinden gelen şikâyetlere bakabilecek miyiz, bakamayacak mıyız, bu konularda bize destek olun, ufukumuzu açın diye kendilerine söyledik.

Efendim, 2017 yılında biraz önce bahsettiğim bilgilendirme bölümüne yapılan müracaat telefonla veya yüz yüze 21.083 yani bir yıl boyunca 21 bin kişi ya yüz yüze gelip kurumda görüştü veya telefonla bilgi aldı, bunu önemli olduğu için arz etmeye çalıştım.

Ombudsmanın halkla buluşmalarını ifade ettim.

Efendim, bizim önem verdiğimiz bir husus da paydaşlarımızla, kamuoyuyla çalışmalarımızı biraz daha kuvvetlendirmek. Türkiye'de çok güçlü sendikalar var, büyük konfederasyonlar var. Başta MEMUR-SEN, KAMU-SEN, KESK, HAK-İŞ, TÜRK-İŞ, TOBB, barolar ve diğer sivil toplum kuruluşları olmak üzere hepsiyle temaslarımızı sıkılaştırdık, onlarla beraber çalışmalar yaptık; sıkıntıları, zorlukları nelerdir, nasıl çözüm bulabiliriz, detaylı olarak bunları konuştuk ve bu yıl içerisinde de onlarla karşılıklı olarak çalıştaylar ve sempozyumlar yapacağız.

Bunun yanında, kurumun içerisinde çalıştaylar yapıyoruz. Örneğin 1 milyona yakın açık öğretim fakültesi öğrencisini alakadar eden bir husus vardı. Şimdiye kadar 4 yanlış 1 doğruyu götürmüyordu açık öğretim fakültelerinde, yalnız, alınan kararlar "Açık öğretim fakültelerinde eğitim kalitesini artıralım, 4 yanlış 1 doğruyu götürsün, eksiltsin." kuralı getirildi. Bununla ilgili olarak bize çok sayıda müracaat oldu. YÖK, üniversiteler, ÖSYM; bu konunun uzmanlarını bir araya getirdik, çalıştay yaptık. Ayın 13'ünde velayet sorunuyla ilgili bize yapılan müracaatlarla ilgili yine bir çalıştay yapacağız. 19'unda da kadın haklarıyla ilgili müracaatlar ve kadın cinayetleri, kadına karşı, çocuğa karşı yöneltilen şiddet konusunda bir çalıştay yapacağız. 2 Martta da... Şimdi, Türkiye'de özellikle spor alanı kendisini çok

denetimsiz, layüsel görüyor çünkü Futbol Federasyonu'yla ilgili bize yapılan müracaatlarda bilgi, belge istediğimizde “Anayasa'nın 59'uncu maddesine göre bizi kimse denetleyemez.” diye söylüyorlardı, hâlbuki Anayasa'nın 59'uncu maddesinde “Tahkim Kurulu kararlarına karşı hiçbir yargı merciine gidilemez.” deniyor. Oysa Anayasa'nın 79'uncu maddesinde “Yüksek Seçim Kurulu kararlarına karşı hiçbir merciye gidilemiyor.” deniyordu. İşte, Futbol Federasyona da dedik ki: O aradaki boşluğu Kamu Denetçiliği Kurumu denetliyor. Bununla ilgili Futbol Federasyonu, Gençlik ve Spor Bakanımız ve akademisyenlerin katılacağı bir sporda denetim çalıştayını düşünüyoruz, bunları bu yıl artırmayı düşünüyoruz efendim.

Yine, uluslararası alanda 20'ye yakın ülkeye arkadaşlarımız veya biz giderek o ülkelerin ombudsmanlarıyla görüşmelerimiz oldu.

Başkanım, çok hızlı gidiyorum.

Dünyadaki var olan 7 ayrı ombudsmanlık örgütüne, ağına üyeyiz.

İzin verirseniz biraz da yayınlarımıza değinmek istiyorum efendim.

2016 yıllık raporunu arz etmiştik, ayrıca Kamu Denetçiliği Kurumunun 2016 Yılı Faaliyet Raporu'nu yayınladık. Efendim, bizim faaliyetlerimizi anlatmak, tanıtımımızı yapmak için çıkardığımız bülten var, Kamu Denetçiliği Bülteni. Bu altı aylıktı, bunun süresini üç aya indirdik ve 2017 yılında 3 tane çıkardık. Yine, hakemli akademist ombudsmanlık dergimiz var, altı ayda bir çıkıyor bu efendim. Yapmış olduğumuz çalıştayların hepsini kitaplaştırarak yayınlıyoruz.

Kamu denetçiliğinin konu ve alanları... Biz seçimden sonra göreve başladığımızda ilk yaptığımız işlerden birisi yasa gereği denetçi arkadaşlar arasında hangi alanlarda kim görev yapacak, bunu tespit ettik. Yahya Akman Bey'in baktığı konular orman, su, çevre ve şehircilik ve diğerleri; Arif Dülger Bey'in eğitim-öğretim, gençlik, spor, diğer alanları; Saadettin Kalkan Bey'in kamu personeli, Özlem Tunçak Hanım'ın çalışma, sosyal güvenlik, engelli hakları, insan hakları ve kadın hakları, diğer konuları; Hüseyin Yürük Bey'in ulaştırma, basın, iletişim, mahallî idareler ve diğer konuları.

Efendim, şikâyet başvuru sayısı sizin de ifade buyurduğunuz gibi, tablodan da görüleceği gibi 2013 yılında 7.638'di, 2016 yılında 5.519'du, 2017 yılında bu çalışmaların sonucunda da artış sağlayarak 17.131 oldu. Yani grafikte de arz edildiği gibi artış oranı yüzde 210'a çıktı. Alanlarına göre dağıtım bakıldığında ilk 10 alan şöyle teşekkül ediyor: Kamu personel rejimiyle ilgili yapılan şikâyetler yüzde 28; eğitim-öğretim, gençlik, sporla ilgili yapılan şikâyetler yüzde 26; çalışma ve sosyal güvenlikle ilgili yapılan şikâyetler yüzde 11; adalet, millî savunma ve güvenlikle ilgili yüzde 6 şeklinde devam ediyor efendim. Kurum olarak ele aldığımızda, idare olarak ele aldığımızda en çok şikâyet yüzde 15,56'yla Millî Eğitim Bakanlığına; ikincisi, yine, yüzde 8,57'yle Sosyal Güvenlik Kurumuna; üçüncüsü, mahallî idarelere, 8,31. Hemen yine alt sırada Ölçme ve Yerleştirme Merkezi yüzde 6, Yükseköğretim Kurumu yüzde 4. Yani tablodan da görüleceği gibi eğitim alanında, ÖSYM alanında, üniversite alanında Türkiye'nin epey halletmesi gereken sorunu var gibi geliyor bize efendim.

Bölgelere göre dağılıma baktığımızda –detayını arz etmeyeceğim, sadece bir konuyu arz edeceğim- bölgeler arasında aşağı yukarı geçmiş yıllara göre denge var ancak 3'üncü sırada görünen Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki artış dikkat çekici. 2016 yılında 303 başvuru var, 2017 yılında 2.183 yani değişim oranı yüzde 587'ye ulaşmış. İllere göre dağılımın tablosu yansıdı. Yine, nüfus oranlarına göre İstanbul yüzde 17'yle 1'inci, Ankara yüzde 13'le 2'nci, dikkat çeken, Şırnak yüzde 5'le 3'üncü, İzmir yüzde 4'le 4'üncü, Bursa yüzde 3'le 5'inci ve Konya şeklinde devam ediyor.

Efendim, 2017 yılındaki dosya bilgilerini arz etmek istiyorum.

2016 yılından 2017 yılına 1.677 dosya devredilmişti, 2017 yılında da 17.131 başvuru olmuştu,

toplam 18 bin başvuru vardı. Biz bunlardan 14.764'ünü çok şükür karara bağladık yani yüzde 75'in üzerinde bir oran. Karar istatistikleri açısından, efendim, gönderme kararı yüzde 31,39. Bu, tabii, bizim en çok rahatsız olduğumuz bir karar oranı, tıpkı incelenemezlik gibi, o da yüzde 29 civarında. Efendim, bütün gayretimiz, kaliteli başvuru alabilir miyiz? Bu illerdeki programları da bunun için yapıyoruz, basın çalışmalarını da bunun için yapıyoruz çünkü kanunda açık hüküm var, eğer idari başvuru yolları tamamlanmamışsa Kuruma yapılan başvurulara gönderme kararı veriyoruz. Şimdi, gönderme kararı verince vatandaş tabii "Ben müracaat ettim size, niçin sıkıntıyı çözümüyorsunuz?" diye bakıyor ama yasadaki konu açık. Uygulamada şunu yaptık: Eğer vatandaş BİMER'e, CİMER'e müracaat etmişse biz bunu idareye başvurmuş olarak kabul ediyoruz.

Efendim, dostane çözümü arz ettim ama dostane çözümle ilgili sadece rakamları arz edeyim. Dostane çözüm kararına yönetmelikte yer vererek 2017 yılında toplam 1.887 başvuruyu dostane çözüm şeklinde neticelendirdik. Bu, verdiğimiz kararların yüzde 11'ine tekabül ediyor. Avrupa'da ombudsmanlık bizden daha eski, yaygın ve daha etkin. Örneğin İsveç'te ombudsmana müracaatların ancak yüzde 7'sini olumlu olarak karara bağlıyor. Hâlbuki biz sadece dostane çözümü yüzde 11'e çıkarmışız, bu açıdan Kurum oldukça başarılı. Çalışma arkadaşlarıma gayretlerinden dolayı teşekkür ediyorum, şunun için: Sayın Başkanım, şikâyet dilekçesi gelince arkadaşlar öncelikle idareye "Bunu dostane çözüm yapalım." diye epey dil döküyorlar.

Dostane çözüm kararı örnekleri var, detayına girmeyeceğim efendim ama sevindiğimiz husus şu: Özellikle ÖSYM'ye 09.45 konusunda verdiğimiz karara önceki Başkan "Uymayacağım." dedi, Başkan değişti, değişmesinden sonra bizim kararı haklı buldu, "Uyacağım." dedi. Sınavlarda sınav sonuçları iptal edilen çocuklar vardı, örneğin solunum cihazıyla sınava girdiği için iptal edilen. Bunları da görüşmeyle çözdük. Veya birinci sınavı geçmiş, ikinci sınav için açıklanan sürede parayı yatırmamıştı. Bize 100'e yakın müracaat oldu, bunu ÖSYM'yle... Önce çok direndiler, sonra onlara dedik ki: "Ya, vatandaş para yatırmak istiyor, birinci sınavı geçmiş." İkna ettik onları, sağ olsunlar; ona da dostane çözüm bulduk. Sayın Başkanım, 10 bine yakın öğrenci bundan faydalandı, aralarında tıp fakültesini kazananlar oldu, hukuk kazananlar, mühendislik kazananlar oldu; hepsi ağlayarak geldi bize, teşekkür ettiler.

Tavsiye kararlarının detaylarına girmeyeceğim, sadece oranlarını vereceğim efendim. 2016 yılında 62 tane tavsiye kararı verilmişken 2017 yılında 245 tavsiye kararı verildi. Bunlar tabii, dostane çözüm kararına ilave kararlar. Kısmen tavsiye, kısmen ret kararı da 177 tane oldu.

Kurumun kararlarına uyma oranlarına baktığımızda, 2013'te yüzde 20; 2014'te yüzde 39; 2015'te yüzde 37; 2016'da yüzde 42'ydi ve 2017'de de yüzde 65'e çıktığını görüyoruz. Burada Strateji Birimimize bağlı Takip Büromuzun çok büyük katkısı oldu.

Efendim, diğer yapılacak faaliyetler var, iki konu üzerinde izin verirseniz durayım; bir tanesi: Toplumda böyle can yakan konularla ilgili bu yıl en az on tane özel rapor hazırlamayı düşünüyoruz. İlk olarak, ifade buyurduğum gibi, Suriyelilerle ilgili özel rapor yayın aşamasında ve ardından kadın, çocuğa şiddetin önlenmesiyle ilgili özel rapor gelecek. Arkasından devamı gelecek. Ayrıca, 2018 yılında "Kamuda İyi Yönetim Rehberi" diye bir rehber hazırlığımız var.

Efendim, bir de Avrupa'da son seçimlerde ırkçılık, yabancı düşmanlığı, İslam düşmanlığı seçimlerin etkisiyle bir hayli arttı. Avrupa'da bizim 6 milyona yakın vatandaşımız veya Türk kökenli insan var. Biz Avrupa'da bulunan bu vatandaşlarımızın yoğun olduğu ülkelere gidip 2018 yılında program yapacağız. Bütün sivil toplum örgütlerini büyükelçiliklerde toplayıp ombudsmanlık nedir, haksızlığa uğradıklarında, ayrımcılığa uğradıklarında haklarını nasıl arayacaklar, bunları onlara anlatacağız, bunlarla ilgili broşürler vereceğiz ve onlarla sürekli irtibat hâlinde olacağız. Ayrıca,

**Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu
Karma Komisyon**

8 . 2 . 2018

T: 3

O: 1

bu konuda hangi ülkeye gidiyorsak o ülkenin ombudsmanıya gidip görüşeceğiz, ombudsmana da müracaatlar konusunda takipçi olacağımızı söyleyeceğiz. Bunun ilk uygulamasını Türkiye'nin ilişkilerinin en kötü olduğu Avusturya'yla yaptık. Umduğumuzun üzerinde bir ilgi gördük, 50'ye yakın sivil toplum örgütü geldi, kendi aralarında da sıkıntı var, dedik ki: "Kendi aranızdaki sıkıntıyı konuşun, o bizi alakadar etmez ama sizin çocuğunuz Avusturya'da, Viyana'da okula gittiğinde ona ayrımcılık yapıyorsa veya size ayrımcılık yapıyorsa Avusturya Ombudsmanına müracaat edin, bize de bilgi verin." Ertesi gün Avusturya Ombudsmanına gittik, bunları anlattık, o da memnuniyetini ifade etti. Hatta bizim uzmanlarımızı getirdik, iki gün de staj gördüler orada.

Evet efendim, biraz uzattım ama bu kadar geniş raporu ancak bu kadar özetleyebildim.

Teşekkür ediyorum efendim. Sabırla dinlediğiniz için de ayrıca teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Başkan, ben de şahsınızda tüm üyelere ve tüm personele çok teşekkür ediyorum.

Komisyon üyelerimizden söz almak isteyenlere söz vereceğim. Ben üç şey söylemek istiyorum: Velayet konusunda çalışma yapacağınızı söylediniz. Dilekçe Komisyonuna da bu konuda çok dilekçe geldi. Bizim de çok iyi hazırlanmış, dünya örnekleri incelenerek hazırlanmış bir kararımız var. Toplantı yapılacağı zaman biz de paylaşmak isteriz veya size göndereyim. İyi bir kararımız var bu konuda. Bunu söylemek istiyorum.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Başkanım, bu konuda bir teklifte bulunmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Şimdi, daha önceki birçok programımıza, sağ olun, hem destek verdiniz hem de konuşmacı olarak katıldınız. Eğer zamanınız uygunsa sizi orada konuşmacı olarak görmeyi arzu ediyoruz.

BAŞKAN – İnşallah, çok mutlu olurum çünkü enerjiyi birleştirmek lazım. Aynı konuda bize de çok dilekçe geldi, mühim olan Türkiye coğrafyasında yaşayan insanlara en doğru bilgiyi vermek ve Meclisi de, yasama organını da bu şekilde yönlendirmek.

Sayın Başkanım, tekrar teşekkür ediyorum.

IV.- KARMA KOMİSYONLAR

A)KONU

1.- Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı Faaliyet Raporu'na ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Şimdi, rapora bakınca, dostane çözüm çok önemli bir çalışma. Üyelerin tek tek rakamlarını vermişsiniz, Sayın üyemiz Arif Dülger 1.092 tane dostane çözüm kararı vermiş. Arif Bey hangi konuya bakıyor acaba? Diğerlerine göre en yüksek kararı Arif Bey vermiş. Bir onu özelde öğrenmek istedim, merak ettim.

KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER – Sayın Başkanım, iyi günler, iyi çalışmalar.

Eğitim öğretim, üniversiteler, Millî Eğitim benim alanım.

BAŞKAN – Tamam.

Bir de şikâyet konusu ve alanlarına baktığımız zaman bir numarada –Sayın Başkanım, siz de söylediniz- kamu personel rejimi var, ondan sonra devam ediyor. Bu, gerçekten Türkiye idari yapısı anlamında da önemli bir belge. İş yapmaları gereken insanlar konuya çok ehemmiyet vermemişler ki size müracaat ediyorlar. Öbür taraftan, medyada, basında çok gündem olan kadın konuları en altta. Bu da benim çok dikkatimi çekti yani kamu personel rejimiyle ilgili müracaatların bu kadar yüksek olması

kamu personelinin kendine birazcık çekidüzen vermesiyle ilgili bir konu herhâlde.

Tekrar çok teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen üyelerimiz varsa onlara tek tek söz verelim, eleştirilerini, beğenilerini alalım.

Buyurun.

SAİD YÜCE (Isparta) - Sayın Başkanım, bahsettiğiniz rakamlar içerisinde bir tane, iki tane orijinal örnek var mı hem anlamamız hem de daha rahat anlatabilmemiz açısından? Yani ne tür bir müracaat olmuş, ne tür bir sonuçlanma olmuş? Bir iki tane küçük örnek...

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Efendim, basına da yansıdı, Ordu Aybastı ilçesinden bir vatandaş, Mustafa Demirci adında, 1997 yılında SGK'den emekli olmuş, yirmi yıldır emekli maaşı alıyor, nisan ayında reçetesini eczaneye götürüyor, eczacı diyor ki: “Efendim, size ben ilaç veremem.” “Niçin?” diyor. “Senin SGK'yle irtibatın, bağın kesildi.” diyor. “Nasıl olur?” diyor. “Onu SGK'ye sor.” diyor. Gidip soruyor, SGK'deki görevli şunu söylüyor, diyor ki: “Siz 1997 yılında emekli olmuşsunuz ancak 1973 yılından -tarihe lütfen dikkat buyurun- yüz seksen gün prim borcunuz var.” “Peki, ne kadar?” diyor. Hesap ediyor, yüz seksen gün prim borcunu ödüyor, evine gidiyor. Bir hafta sonra bir zarf geliyor SGK'den “1997 yılında sizi yanlışlıkla emekli ettik, yirmi yıldır emekli maaşı alıyorsunuz. Bu, şu kadar paradır, bunu ödeyin.” diye. Şimdi, birisi önermiş, bizim kuruma müracaat etti, kendisi bizzat gelerek yaptı ve bizim arkadaşlarımız SGK'yle irtibat hâlinde olduğu için Özlem Hanım'ın yanında çalışan uzmanı aradılar, “SGK'deyiz.” dediler, konuyu intikal ettirdiler ona, o da hemen görevlilere intikal ettirdi. Derken Kamu Denetçiliği Kurumuna müracaat ettiği basına yansıdı. Görevli arkadaşımız oradaki kamu kurumundaki görevliye bunun yanlış olduğunu, niye yaptığını falan söylediler, olay epey büyüdü yani Kamu Denetçiliği Kurumu üzerinden büyüdü. Gece saat on bir, telefonum çaldı, açtım, Bakan Hanım arıyor “Buyurun efendim.” dedim. “Efendim, Ordu'dan Mustafa Demirci adında bir vatandaşın emekliliğiyle ilgili size müracaat olmuş, bir yanlışlık var, biz onu düzelttik.” dedi. “Sayın Bakanım, Mustafa Demirci için Türkiye Cumhuriyeti'nin bir bakanı arayıp ‘Düzelttik.’ diyorsa zaten çok şükür Kamu Denetçiliği Kurumu görevini yapıyordur ve kurumlarımız da hatalarından dönüyordur.” dedim. Şimdi, bu örnek, güzel bir şey.

Sayın Milletvekilim, arkasından şöyle oldu: Meğer orada bu çok eski belgelerin elektronik ortama geçirilmesi var ya efendim, onun başındaki arkadaşımız çok titiz davranıyor ve kırk yıl önceki kayıtlara bakıyor, eksiklik varsa iptal ediyordu. Bunun üzerine Sayın Bakan o arkadaşı da uyardı, belki de böylece binlerce mağduriyetin önüne geçilmiş oldu.

Efendim, bu on beş dakika kuralı çok meşhur olduğu için onu da arz etmek istiyorum. ÖSYM'nin olağanüstü bir başarısı var, dünyanın hiçbir yerinde görülmeyecek bir şey, 2,5 milyon kişiyi Türkiye gibi geniş bir coğrafyada kim hangi okulda, sırada girecek, cevap kâğıdına, kalemine, silgisine kadar önüne koyuyor ama bir usul bize göre hataydı. Diyor ki: “Sınav 10.00'da başlayacak, 9.45'e kadar geleni alırım, ondan sonrasını almam.” Tabii, ağlayanlar oldu, hatta intihara teşebbüs edenler, bize de müracaat oldu. Biz ÖSYM'yle görüştük “Bunu düzeltin.” diye, ısrar ettiler, olmadı. Diyoruz ki: “Bak, Anayasa'nın 42'nci maddesi çok açık. Evet, kanun size bu düzenlemeyi vermiş. Sınavın düzenini kurmak mı istiyorsun, 10.00'da diyorsan 10.00'a kadar geleni al, sınavı 10.10'da başlat.” Bu kararı verdik mesela, bundan da çok fazla faydalanan oldu.

Efendim, artırmak mümkün ama herhâlde en çok şikâyet gelen iki konu eğitim ve SGK konusunda bunları arz etmek istedim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Başkanım.

İnsan Hakları Komisyonu Başkan Vekilimiz Fatma Hanım, buyurun.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Teşekkürler Başkan.

Türkiye’de derdest dava sayısının 3 milyonu aşkın olması aslında adalete etkin olarak erişilmesi için Kamu Denetçiliği Kurumunun, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun ve Dilekçe Komisyonunun önemini artırıyor. Bu noktada ben başarılarınız için teşekkür ediyorum çünkü sadece sayısal anlamda artırmıyorsunuz, insanlar arasındaki nizanın azalmasına ve daha rahat adalet haklarını kullanmasına vesile olmuyorsunuz, verdiğiniz tavsiye kararlarıyla diğer kamu görevlilerinin de aynı hatayı tekrarlamasına ve başka insanların mağdur edilmesine engel oluyorsunuz. Belki bizim komisyonlar olarak, Dilekçe Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak daha fazla ortak iş birliği yollarını aramamız gerekiyor çünkü sayı çok fazla, diğer ülkelerle kıyaslandığında biliyorum daha iyisiniz. Hatta ben Finlandiya’da Finlandiya Ombudsmanıyla görüştüğümde sadece 10 kişilik bir ekiplerinin olduğunu ve yaptıkları başvuru sayısının da birkaç yüzü aşmadığını söylemişti. Ama bize göre, Türkiye’ye göre sizin oranlarınızı daha da artırmamız gerekiyor.

Bir de şu an kanaat önderleriyle, üniversitelerle ve diğer sivil toplum kuruluşlarıyla yaptığımız çalışmalar çok değerli. Bu noktada belki hem Dilekçe Komisyonuna gelen o kararlardaki hem de İnsan Hakları İnceleme Komisyonuna gelen o başvurulardaki iş birliğini daha da artırmamız, dolayısıyla her birimizin ayrı ayrı yerlerde tekrar ve tekrar uğraşması yerine tek bir alanda çok daha iyi kararlar, daha faydalı sonuçlar elde etmemiz mümkün olur diye düşünüyorum.

Yani biz, daha önce yaptığımız özellikle o küçük komisyon toplantılarıyla ya da insan haklarıyla alakalı kurumlarla gerçekleştirdiğimiz toplantıların sayısını artırmak ve belli uzmanlıklarda, biraz önce bahsettiğiniz gibi kadına karşı şiddet ya da diğer vakalardaki gibi farklı uzmanlık alanlarıyla odaklaştırma hâlinde çok daha etkin bir fayda sağlamış oluruz.

Ayrıca, daha çok yaygınlaştırmamız lazım çünkü güzel çalışmalar yapıyoruz ama ne kadar çok insana ulaştırabilirsek o kadar çok insanın da faydalanmasına vesile oluruz.

Tekrar teşekkür ediyorum, sağ olun.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Efendim, ben de teşekkür ederim.

Fatma Hanım, Sayın Milletvekilim, sizlerin ve Başkanımızın da iştirak ettiği Kamu Denetçiliği Kurumu gibi insan haklarıyla ilgilenen kurumların başkanlarıyla biz bir araya geldik ve onlarla da zaman zaman birbirimize katkımız nasıl olur, bunu görüşüyoruz, paylaşıyoruz.

Şimdi, bizim yapacağımız çalışmalara sizleri davet ediyoruz. Ayrıca, Sayın Başkanım, gerek İnsan Hakları Komisyonu veyahut da Dilekçe Komisyonu ile nasıl uzmanlar bazında da bir araya gelinir, çalışılır, onun usulünü siz belirlerseniz biz de uyarız.

BAŞKAN – Sayın Başkan, İnsan Hakları Komisyonu Başkanımızla, bu dönem başlayan arkadaşımızla konuştuk, yeni dönemde böyle bir düşünce içindeyiz. Biz bir çalışalım, size bilgi verelim.

Sayın vekilimizin söylediği doğru, aynı konuda genelde kararlarımız benzer oluyor fakat size müracaat eden kişi işlem bitmeden bize de müracaat ediyor, ayrıca başka bir kuruma müracaat ediyor, dolayısıyla hepimiz ayrı ayrı çalışıyoruz. Bununla ilgili belki bir bilgi ağı, ortak bir portal, bütün bunları çalışmak lazım. Biz bir çalışalım, size haber verelim, ortak bir toplantı yapalım inşallah.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Memnuniyetle efendim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Başka görüş bildirmek isteyen...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ben de istiyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Ankara Milletvekili Şenal Hanım, buyurun efendim.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ben de İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Başkan Vekiliyim aynı zamanda.

Ben öncelikle çok teşekkür ediyorum.

Şunu gözlediğimi söylemek istiyorum: Gerçekten daha iyi bir çalışma örneğini bu raporda görüyoruz. Esasen raporun tamamına dikkatle bakabilme olanağım olmadı ama özellikle halkla buluşma ve halka iletim noktasında özel bir sayfa ayırmış olmanız ve bu konudaki çalışmalarını da koymuş olmanız bence bu çalışmaların en değerli yanlarından birini oluşturuyor.

Daha önce bu konudaki düşüncelerimi hep ifade ettim, o sebeple sizin için yabancı değil fakat gözlediğim başka bir şey var. Burada yaptığımız konuşmaların da Kamu Denetçiliği Kurumu için bir ön açma niteliği taşıdığını gözledim. Örneğin, dostane çözüm konusunu hep birlikte konuştuk burada. Bunun bugün böyle bir kurumsal yapıya da dönüşmüş olmasını ve kararların bu noktada da verilmiş olmasını son derece olumlu buluyorum. Doğaldır, böyle gelişecek ama tabii, emek olmadan gelişmiyor, bu bilinçteyim, o sebeple ayrıca size ve bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Ancak, dikkatimi çeken bir iki konuyu belki ön açma, ileride birtakım çalışmaların nerede yoğunlaşacağı konusunda yararlı olabilir diye söylemek istiyorum. Yine, Değerli Başkanımız da dikkatinizi çekti, insan hakları, kadın hakları, çocuk hakları, ailenin korunması gibi şikâyet konuları en az konuları oluşturuyor, oysa burada hepimiz biliyoruz, bu konular gerçekten çok ciddi konular ve çok başat konular olmaya devam ediyor. Acaba yapılan çalışmalarda kamu denetçiliğinin... Tabii, bizim kurumlarımızı da ilgilendiriyor, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu, insan haklarıyla ilgili diğer kurumsal yapıları da ilgilendiriyor. Bunların ne olduğu, bu hakların nasıl aranması gerektiği konusunda başka bilgilendirme çalışmalarına da mı gereksinimimiz var? Yani başlık açarak siz gerçekten kadın arkadaşları topladınız, o çalışmaya ben de katıldım. Hatta hastaneden yeni çıkmıştım, ona rağmen katıldım, verdiğim önem nedeniyle. Orada kadın hakları sorununu bilen kurumlarımız vardı fakat galiba bu bilginin bunu bilmeyenlere götürülmesi noktasında aynı kurumlarla ortaklık sağlayarak yapılacak çalışmalara veya insan hakları veya çocuk hakları ve benzerleri; böyle bir çalışma önümüzdeki süreç içinde planlanabilir mi? Biraz önce söylediğiniz hepimizin katkısının da sağlanması konusunda bizlere düşen de tabii, ne olabilir; bir bunu paylaşmak istedim.

İkincisi: Bu, karar türleri başlıklarına baktım, dostane çözümü koymamışsınız... Veya ben mi acaba buradaki başlıklardan hangisi? Gönderme mi? İncelenemezlik değil elbette, geçersiz sayılması değil, birleştirme değil, mahalli idarelere ilişkin karar verilmesine yer olmadığına ilişkin değil, tavsiye kararı değil, ret kararı değil. Kısmen tavsiye, kısmen ret kararı değil. Acaba onu karar içine mi aldınız?

BAŞKAN – Şöyle: 133'üncü sayfada var. 133'üncü sayfada karar türleri ve oranları var 2017'ye ilişkin. 133'üncü sayfada. Dostane çözüm 1.517, yüzde 10.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Evet, belki ben buraya onu atlamış olabilirim. Şu elimdeki sayfa sayısını da... Ben kendim numaralandırmıştım, numara görülmüyor üzerinde.

BAŞKAN - Ben biraz baktım, 133'te var. Sonra her bir üyenin ayrı ayrı istatistiklerini de koymuşlar.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şu sayfada yok. Yani ben kitabı taşımayayım diye bunu fotokopi yapıp gelmişim. Bu sayfada yok. Sorun yok. Varsa eğer... O zaten benim hesaplamamda da eksiklik çıkıyor. Belli ki bir eksiklik burada olmuş. Benim dikkatimden kaçmış olabilir. Önemli olduğu için altını çizmek istiyorum.

Bir başka konu: Geçenden bu yana, daha önceki raporlarımızla ilgili tartışmalarımızdan, bir önceki başkan arkadaşımızla birlikte olan tartışmalarda da bu, Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da gelişme var, doğru, ilerleme var. Ama hâlâ geride duruyor. Bu bölgelere yapılacak çalışmaları biraz

**Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu
Karma Komisyon**

8 . 2 . 2018

T: 3

O: 1

daha yoğunlaştırmak, biraz daha yaygınlaştırmak konusunda da bir girişime gereksinim olduğunu düşünüyorum.

Şimdilik bu kadar söyleyeceklerim. Emeğinize sağlık.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Başkanım, Güneydoğu’da bölge toplantısı yaptınız mı?

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Efendim, Şanlıurfa, Van, Diyarbakır ve Mardin; 4 ilde toplantı yaptık.

Sayın Başkanım, kadın hakları konusunda görevli arkadaşımız Özlem Hanım. İzin vererseniz onun bir açıklaması olacak.

BAŞKAN – Tabii.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Özlem Hanım, buyurun.

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – Sayın Başkanım, değerli üyeler...

Sayın Vekilim, bu, kadın hakları, çocuk hakları ve ailenin korunması, nüfus, vatandaşlık bende. Dolayısıyla başvurularda aslında bunlar birbiriyle girift bir şekilde geliyor. Belki istatistiklere yansıtarken kodlarda özellikle kadın hakları girilmediği için sayılarda gözükmeyebilir ama gömük bir şekilde kadına şiddeti ayırıyorum. Onun adli vaka olması nedeniyle dosyalara yansımada... Biz görev olarak bakmıyorum ama o açığımızı işte bu özel raporlarla sahadaki araştırmaları doldurmayı kendimize görev edindik. Bu etapta 2 tane çalıştığımız olacak inşallah bu ay.

Şöyle örnek vermek istiyorum: Bir ilimizde diyeyim, il afet acil müdürlüğünde taşeron işçi olarak çalışan kadın başvuramızı. Evlenme deneniyle işten ayrıldı ama idarenin kıdem tazminatı vermemesi nedeniyle bize başvurdu. Bu sosyal güvenlik çalışma hayatından bize geliyor ama aslında evlilik nedeniyle işten ayrılma bir kadının insan hakları başvurusu olarak da kabul edebileceğimiz bir şey. Verdiğimiz tavsiye kararında 7 Nisanda başvuru tarihi, 6 Ekimde tavsiye kararı verdik. İdare de kasımda uyacağına bize bildirdi ve 4.700 lira kendisine ödendi tavsiye kararımız sonucunda.

Bunun dışında, mesela, nüfus işlemi olarak bizim katımıza, görev alanımıza geldi ama şiddet mağduru kadın kendi ve çocukları için kimlik değişimini mahkeme kararından almış ama yeni kimliklerini alamadığı için çocuklarının okula devamında veya kendisinin işe girişinde zorluklar yaşadığı gibi bir dizi şikâyeti vardı. Bunun sonucu, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık Genel Müdürlüğüyle acil yaptığımız görüşmeler sonucu kendisinin ve çocuklarının yeni kimliklerini ulaştırdık ve kayıplara karıştı. Bu da aslında kadını ilgili, kadın başvuruları. Sadece, bunları, bu ilk yılımızda yansıtma konusunda veya kaç tane kadın başvuran var, kaç tane erkek başvuran var, istatistiklerini yeni veri olarak girmeye başlayacağız. Belki o zaman da kadın haklarında sadece şiddete uğramış kadın olarak değil, bu tip konularda da düşünersek aslında kadın başvurularımız var. Şiddetli ilgili olanı da özel raporlarla kurumumuza düşen vazifeyi yerine getirmeye çalışıyoruz.

BAŞKAN – Buyurun Şenal Hanım.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Değerli Başkanım, affedersiniz, yine aynı konuda... Tabii ki ben cinsiyet diye bakmıyorum yani kadın ve erkek her alana girer, o yurttaş sonuç olarak, öyle bakmıyorum. Önce bunu düzeltmek isterim.

Sormak istediğim bir şey var: Örneğin, koruma kararı almış olan bir kadın, koruma kararı alınmış, bunu mahkemeye başvurmuş sayarak devamında başka olaylar olursa inceleyebilir musunuz, yoksa incelenmezlik kararı mı veriliyor? Yani bilgi almak için soruyorum sadece.

**Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu
Karma Komisyon**

8 . 2 . 2018

T: 3

O: 1

KAMU DENETÇİSİ CELİLE ÖZLEM TUNÇAK – İnceleyebiliriz Sayın Vekilim. O nedenle, zaten bu kadın cinayetlerinin, çocuğa yönelik bu son dönemdeki cinayetlerin oluş tarzından dolayı da bu koruma mekanizmalarını... Zaten çalıştayımızın ismi de “Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddeti Önleme Mekanizmalarının Etkinliğinin Artırılması.” Bu mekanizmaların nasıl çalıştığı, nerede bir noksanlık veya iletişimsizlik, koordinasyonsuzluk veya ne varsa durumunun tespiti ve çözüm önerileri için şimdi kamu kurumlarıyla, STK’lerle küçük küçük toplanıyoruz. Bilgi, belge isteme yazılarını gönderdik. 19’unda da inşallah çalıştayımızı yapıp akabinde özel raporumuzu tamamlamaya niyetliyiz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Buyurun Başkanım.

KAMU DENETÇİSİ HÜSEYİN YÜRÜK – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben mahalli idareler, ekonomi, maliye, vergi, basın, ulaşım, iletişim konularına bakıyorum. Bize zaman zaman halkımızdan, vatandaştan teşekkür mektupları geliyor. Hem bizi mutlu eden, bizim için sosyal bir motivasyon kaynağı olan, sizleri de mutlu edeceğini öngördüğüm iki mektuptan kısa birer pasajı paylaşmak istiyorum.

Bu mektup dün bize ulaştı. 5 Şubatta gönderilmiş. En başında da Türkiye Büyük Millet Meclisi diyor, altında da kurumumuzun ismini yazmışlar. Mustafa Topal Bey, Antalya Serik’ten gönderiyor. “Cumalı Mahallesi 226 Ada, 2 Parsel’in malikiyim. Mevcut imar planında imar yolu içerisinde kalan binanın yol içerisinden çıkarılması için size müracaat etmişim.” Devam ediyor, sorun çözülmüş. “Allah sizden razı olsun. İnanın ki hepinize ne kadar çok duacıyım bilemezsiniz.” diyor Mustafa Topal Bey.

Bir de avukat meslektaşımızın mektubu var Diyarbakır’dan, Millî Eğitim İl Müdürlüğünden müvekkilinin alamadığı alacak için bize başvurmuş. Bizim girişimlerimiz sonucu sonuçlanmak üzere bize mektup yazmış: “Kurumunuzca ilgili idareden bilgi ve belge istenmesi sonrasında ve alakanz sayesinde söz konusu mağduriyetimin çözüm yoluna girdiğini sevinçle görmüş bulunuyorum. Bu husus bile bir nevi dokunulmazlığı olan kamu kurumlarının keyfi uygulamalarına karşı Kamu Denetçiliği Kurumunun ne kadar önemli bir misyonu olduğunun çok açık bir ispatıdır. Bu sebeple şükranlarımı sunuyorum.” diyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz.

Başka söz almak isteyen var mı?

Tekrar çok teşekkür ediyorum.

V.- ALT KOMİSYON

A)ALT KOMİSYONA SEVKLER

1- Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 yılı Faaliyet Raporu’nu inceleyerek Karma Komisyonla görüş ve öneri sunmak üzere alt komisyon kurulması

BAŞKAN – Alt Komisyonla ilgili bir önerge var, onu okutuyorum:

Dilekçe Komisyonu İle İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanlığına

6328 sayılı Kanun’un 22’nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında uyarınca, Kamu Denetçiliği Kurumu 2017 Yılı Yıllık Raporu üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere aşağıdaki üyelerden kurulu

**Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu
Karma Komisyon**

8 . 2 . 2018

T: 3

O: 1

bir alt komisyon oluşturulmasını arz ve teklif ederiz.

8/2/2018

Fatma Benli
İstanbul

Fikri Demirel
Yalova

	Siyasi Partisi	Adı Soyadı	Seçim Çevresi
1	Adalet ve Kalkınma Partisi	Özcan Ulupınar	Zonguldak
2	Adalet ve Kalkınma Partisi	İsmail Aydın	Bursa
3	Adalet ve Kalkınma Partisi	Said Yüce	Isparta
4	Adalet ve Kalkınma Partisi	Abdullah Ağralı	Konya
5	Cumhuriyet Halk Partisi	Erkan Aydın	Bursa
6	Halkların Demokratik Partisi	Sibel Yiğitalp	Diyarbakır
7	Milliyetçi Hareket Partisi	Ruhi Ersoy	Osmaniye

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz almak isteyen üyemiz var mı? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Biraz evvel bahsettiğim gibi, Kamu Denetçiliği Kurumu Yasası gereği kurduğumuz bu alt komisyon, yıllık raporu inceleyecek, Kamu Denetçiliği Kurumundan yetkilileri dinleyebilecek, verdikleri kararlarla ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendirme ve diğer işlemleri yapmak üzere görevlendirilmiş durumdadır. Raporunu bize verecek, ondan sonra da tekrar Karma Komisyonu toplayıp 2017 raporunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulması üzerine işlemlerimizi bitirmiş olacağız.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Üçüncü ayda görüşebiliriz onu.

BAŞKAN – Üçüncü ayda görüşeceğiz. Biz günü de üç aşığı beş yukarı belirledik, sizlere de bildireceğim çünkü Kamu Denetçiliği Kurumunun Anadolu programları var, her birimizin kendi seçim bölgesinin de programları var, hemen hemen netleştirip sizlerin odalarına bildireceğim.

Görüşülecek başka bir konu kalmadığı için toplantıyı katıyorum. Her birinize ayrı ayrı çok teşekkür ediyorum, hayırlı günler diliyorum.

Kapanma Saati: 16.12